

Hylli i Dritës

Ubi Spiritus Domini, ibi libertas
(-II ad Cor. III, 17-)

1. Perlindja e shpirtenvet.
2. Ideali i Shqyptarit.
3. Dyndja e Shqyptarve t'Italis.
4. Shqyptarija e lirë. (28 Ndanuer 1921)
5. Në Sant' Elena. (1821-1921)
6. Shaureti.
7. Lajme.
8. Bibljografi.

HYLLI I DRITËS

Vjeta II.

QERSHUER 1921

Num. II.

Perlindja e shpirtenvet.

I.

Sendi thohet se është i vertetë, në sà aj perkon me typ, mbas të cillit kje ndertue, e në sà perkon edhe me idën, qi mendja e nierit të kët perftue mbi të. Prà, edhe fjala e gojës — e cilla siellet per rreth sendit e per rreth mndyrtimevet të tija — ka me këne e vertetë vetëm atëherë, kuer kjo të perkojë me fjalën e mendes a se idën, qi është kopja e sendit, e me at typ qi ndiesija e perbashkët e një gjithës të kunit të zanit t' a kët shugurue per të. Po zâmë: fjala die ll është e vertetë, po këtë qi perdoro het, per me shenjue istrin e ndritshem, qi xën e skjaron; pse ndiesija e pergjithët e gjithës shqype ja ka shugurue ket kuptim: prandej perkon me idën e sendit në mende të nierit e me ndiesië të pergjithët të ndigjuesvet — Thohet edhe per ndonji dijetar se është diell: por kjo fjalë është e vertetë, jo per një pernjimeni të natyrës s'diellit me natyrë të dijetarit, veç per gjasim qi ka drita e dijes me dritë të diellit.

Po bijmë kto parime, jo pse duem të hîmë kû nder bise-dime Filozofije, por pse duem t'u thomë Shqyptarve, se si atà qi sundojnë si atà qi msojnë kan në një mndyrë të posaçme detyre, të thonë gjithmonë të verteten: e se e vertetë fjala nuk është, veç se atëherë, kuer kjo shprehë një idë të preme t'atij qi flet edhe perdorohet n'at kuptim, në të cillin mërret prej ndiesijet të pergjithët të ndigjuesvet:—Duhet diejt, se në të gjithë Balkanin, kû per një arsye kû per tjetër e në një mndyrë të posaçme per shkak të perpjekunit të gjatë me azjaticë, fjala nuk shprehë gjithmonë mendimin e ligjruesit, edhe s'mërret gjithëherë mbas kuptimit, qi i epet nder fjalorë. Kshîtû, bje fjala, ktû mund të thohet per ndokend; se është i mshrirshem, zëmërdhimshem, idurueshem a semehramelti per arsye, qi ky s'lên të mbytet një qën i lijuera

